

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z 21 grudnia 2021 roku w sprawie III C 191/21 z powództwa Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. w G. przeciwko G. M. o zapłatę:

- w punkcie 1 zasądzone od pozwanej na rzecz powoda 51.829,99 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych, lecz nie wyższej niż odsetki maksymalne za opóźnienie, za okres od dnia 4 lutego 2021 roku do dnia zapłaty;
- w punkcie 2 zasądzone od pozwanej na rzecz powoda 2.592 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za okres od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;
- w punkcie 3 nie obciążono pozwanej kosztami procesu w pozostałym zakresie;
- w punkcie 4 przyznano pełnomocnikowi pozwanej z urzędu 4.428 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu, wraz z podatkiem od towarów i usług.

W świetle uzasadnienia wskazanego wyroku Sąd I instancji ustalił, że 24 maja 2018 roku powód zawarł z pozwaną umowę pożyczki (kredytu konsumenckiego), na 51.800 zł, z czego 34.908 zł miało zostać wypłacone przelewem. Kwota pożyczki obejmowała również jej kredytowane koszty: 8.806 zł prowizji z tytułu udzielenia pożyczki, 8.037,15 zł kosztu zabezpieczenia kredytu w postaci umowy ubezpieczenia, 2 zł z tytułu wpisowego w towarzystwie ubezpieczeń wzajemnych, 22,73 zł opłaty za przelew pożyczki na konto oraz 24,12 zł opłaty za przelew składki ubezpieczeniowej. Pożyczka oprocentowana była według zmiennej stopy procentowej, która na dzień zawarcia umowy wynosiła 10 % w skali roku i powiązana była zakresowo i co do kierunku zmiany ze stopą referencyjną Narodowego Banku Polskiego, przy czym odsetki nie mogły przekraczać odsetek maksymalnych. Spłata pożyczki miała nastąpić do 26 kwietnia 2028 roku w miesięcznych ratach płatnych bez wezwania. Wpłaty miały być zaliczane w pierwszej kolejności na poczet prowizji i opłat, następnie odsetek od kapitału przeterminowanego, wymaganych odsetek za okresy obrachunkowe, kapitału przeterminowanego, odsetek naliczonych do dnia wpłaty, kapitału. Roczna stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego wynosiła dwukrotność sumy stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych, zaś na dzień zawarcia umowy wynosiła 14 % w skali roku. Nie mogła przekroczyć odsetek maksymalnych za opóźnienie. W przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu stawała się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Powodowi przysługiwało prawo wypowiedzenia umowy pożyczki z trzydziestodniowym terminem wypowiedzenia między innymi w przypadku, gdy pozwana jako pożyczkodawca nie zapłaciła w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim wezwaniu do zapłaty opóźnionych rat w terminie nie krótszym niż 14 dni roboczych od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Po upływie terminu wypowiedzenia umowa ulegała rozwiązaniu, co oznaczało postawienie pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności i konieczność spłaty całości zadłużenia. Kredyt nie był zabezpieczony rzeczowo – zabezpieczeniem spłaty było wyłącznie ubezpieczenie wraz z umową przelewu wierzytelności z tytułu ubezpieczenia oraz weksel własny in blanco. Pozwanej przedstawiono formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego.

Kredyt uruchomiono 24 maja 2018 roku wypłacając 51.800 zł na konto pozwanej. Jednocześnie pobrano z kwoty kredytu prowizję za jego udzielenie: 8.806 zł, nadto 8.039,15 zł tytułem kosztów ubezpieczenia, 22,73 zł opłaty za przelew pożyczki na konto oraz 24,12 zł opłaty za przelew składki ubezpieczeniowej. Początkowo rachunek, z którego pozwana spłacała zobowiązanie, był zasilany w sumy wystarczające na pokrycie rat pożyczki. Ostatnią ratę uiszczono 26 grudnia 2019 roku, zaś ostatnie środki pozostające na rachunku w kwocie 3,36 zł, stanowiące wpłatę z 26 stycznia 2020 roku, zostały zaksięgowane na poczet odsetek umownych. Po tej dacie pozwana nie zasiła konta, nie uiściła żadnej należności na poczet kredytu.

Wobec opóźnienia w zapłacie rat za co najmniej dwa okresy płatności powód wezwał pozwaną do zapłaty opóźnionych rat w terminie nie krótszym niż 14 dni roboczych od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. W związku z brakiem spłaty zobowiązań w wyznaczonym terminie, powód wypowiedział pozwanej umowę pożyczki oświadczeniem z 1 czerwca 2020 roku, z zachowaniem trzydziestodniowego terminu wypowiedzenia. Pismo doręczono pozwanej 5 czerwca 2020 roku.

Na dzień zamknięcia rozprawy z kwot wynikających z umowy pożyczki do zapłaty pozostało: z tytułu udzielonej kwoty pożyczki i kredytowanych kosztów kredytu – 46.598,80 zł; z tytułu odsetek umownych za okres od dnia zawarcia umowy do dnia postawienia pożyczki w stan wymagalności, to jest 6 lipca 2020 roku – 2.133,76 zł; z tytułu odsetek za opóźnienie za okres od dnia zawarcia umowy do 4 lutego 2021 roku – 3.097,43 zł.

W chwili zamknięcia rozprawy pozwana miała 67 lat. Nie miała nieruchomości, oszczędności, papierów wartościowych, wierzytelności, ani wartościowych rzeczy ruchomych. Utrzymywała się z emerytury w wysokości 2.074,69 zł miesięcznie. Chorowała na raka piersi, depresję. Miała problemy z ciśnieniem. Prowadziła jednoosobowe gospodarstwo domowe. Jej miesięczne wydatki, nieuwzględniające wyżywienia i artykułów higienicznych, wynosiły łącznie 984 zł, w tym: 660 zł czynsz, 24 zł telewizja, 150 zł leki, 60 zł telefon, 50 zł energia elektryczna, 40 zł gaz. Obciążały ją inne zobowiązania kredytowe.

W tak ustalonym stanie faktycznym uznano, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości. Jako podstawę roszczenia przyjęto art. 720 § 1 k.c.1, przy czym wskazano iż pożyczka stanowi kredyt konsumencki (art. 3 ust. 1 i 2 pkt 1 u.k.k.2), wobec stosowania tych przepisów do spółdzielczych kas oszczędnościowo-rozliczeniowych (art. 36 ust. 3 u.s.k.o.k.3). Sąd Rejonowy nie dopatrywał się podstaw kwestionowania skuteczności ani zawarcia, ani wypowiedzenia umowy. Nie były to zresztą okoliczności kwestionowane przez którąkolwiek ze stron.

Sąd I instancji przeanalizował również umowę, w szczególności zaś zastrzeżenie opłat dodatkowych, w kontekście instytucji niedozwolonych postanowień umownych. Nie dopatrywał się podstaw do zastosowania art. 385¹ § 1 k.c. Uznając za oczywiste, że postanowienia umowy w zakresie prowizji za udzielenie kredytu oraz kosztów związanych z zabezpieczeniem kredytu w drodze umowy ubezpieczenia nie były uzgodnione indywidualnie, Sąd Rejonowy zwrócił wszelako uwagę iż łączna prowizja za udzielenie kredytu w wysokości 8.806 zł nie przekraczała kwoty dopuszczalnej w świetle dobrych obyczajów przy uwzględnieniu, że kredytu udzielono łącznie na 51.800 zł, w tym kapitał 34.908 zł, z okresem kredytowania wynoszącym niemal 10 lat.

Podobnie Sąd I instancji ocenił przewidziane umową koszty zawarcia umowy ubezpieczenia zwracając uwagę, że kredyt nie był zabezpieczony rzeczowo i wskazane ubezpieczenie stanowiło w istocie jedyną formę zabezpieczenia jego spłaty. Koszty z tego tytułu w wysokości 8.039,15 zł – jakkolwiek wysokie – odpowiadały ryzyku ubezpieczeniowemu wynikającemu z konsumpcyjnego charakteru kredytu, wysokości zabezpieczanej kwoty, braku innej realnej formy zabezpieczenia, jak hipoteka, zastaw, czy poręczenie, długości okresu kredytowania, wieku pożyczkobiorcy oraz jej stanu majątkowego wynikającego z oświadczenia zawartego we wniosku o udzielenie kredytu.

Sąd Rejonowy zważył również, że maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu wynosiły w okolicznościach zawisłej sprawy 34.908 zł (art. 36a ust. 2 u.k.k.).

W ocenie Sądu I instancji brak było również podstaw do kwestionowania rozliczenia wpłat dokonywanych przez pozwaną. Również pozwana nie przedstawiła w tym zakresie żadnych konkretnych zarzutów.

Z urzędu zbadano również kwestię przedawnienia (art. 117 § 2¹ k.c.). Sąd Rejonowy wskazał, że wytoczenie powództwa nastąpiło jednak przed upływem trzech lat od zawarcia umowy, zatem żadna część roszczenia powoda nie uległa przedawnieniu.

Również roszczenie odsetkowe uznano za zasadne w całości. Sąd I instancji wskazał w szczególności, że od wytoczenia powództwa możliwe jest dochodzenie odsetek od zaległych odsetek (art. 482 § 1 k.c.), zaś wysokość odsetek za

opóźnienie może być określona umownie lub może wynikać z ustawy, względnie wysokości odsetek zastrzeżonych w wypadku opóźnienia w zapłacie świadczenia głównego (art. 481 § 2 k.c.).

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, w przedmiocie kosztów orzeczono art. 98 § 1w związku z art. 102 k.p.c.4

Na koszty poniesione przez powoda w łącznej wysokości 8.009 zł złożyły się: 2.592 zł tytułem opłaty od pozwu, 5.400 zł kosztów zastępstwa procesowego, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Sąd Rejonowy wskazał, że powyższe koszty powinny zasadniczo obciążać pozwaną w całości, jako że powód w całości sprawę wygrał. Wskazując jednakże na art. 102 k.p.c. zwrócono uwagę, że sytuacja majątkowa pozwanej niewątpliwie była trudna. Utrzymywała się z niewysokiej emerytury, która wystarczała na opłacenie podstawowych rachunków i zakup żywności, jednak oczywiście nie pozwalała na czynienie większych oszczędności. Jednocześnie zamieszkiwała sama, nie otrzymywała żadnego wsparcia, była osobą starszą, schorowaną. W toku procesu nie negowała faktu zaciągnięcia pożyczki, wskazując jedynie na ewentualne jej zawyżenie przez powoda oraz wątpliwości co do abuzywnego charakteru niektórych postanowień. Prezentowała więc uczciwą postawę procesową. Powyższe wskazywało na to, że powstanie zadłużenia nie wynikało z jej złej woli.

Sąd I instancji miał na uwadze konieczność wyważenia interesów obu stron oraz niewyrażenie przez pozwaną woli porozumienia się z wierzycielem. Za niesłuszne w takiej sytuacji uznano obciążenie powoda kosztami w zakresie opłaty od pozwu, skoro uiszczenie tej opłaty było konieczne do dochodzenia tego, co mu się słusznie należało. Jednocześnie zasądzone tytułem kosztów procesu 2.592 zł nie stanowiło nadmiernego obciążenia dochodów pozwanej, zaś odmowa zasądzenia kosztów w pozostałym zakresie nie mogła być oceniona jako zbytne obciążenie powoda, prowadzącego na szeroką skalę działalność gospodarczą na rynku finansowym.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu orzeczono na podstawie art. 22³ ust. 1 u.r.p.5 w związku z § 4 ust. 1 i 3 w związku z § 8 pkt 6 r.o.r.SP6.

Apelację od omówionego wyżej wyroku co do punktu 1 w zakresie 16.844 zł wraz z odsetkami od tej sumy, zaś co do punktu 2 w całości, wywiodła pozwana, działając przez swojego pełnomocnika w osobie radcy prawnego ustanowionego z urzędu, występującego również w I instancji. W apelacji zarzucono naruszenie zarówno prawa procesowego, jak i materialnego.

W zakresie prawa procesowego zdaniem apelującej doszło do naruszenia:

- art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że zapisy dotyczące prowizji i ubezpieczenia nie stanowiły niedozwolonych klauzul umownych (zarzut I).

W zakresie prawa materialnego zarzucono naruszenie:

- art. 385² i art. 385³ w związku z art. 56 w związku z art. 359 k.c. w związku z art. 36a ust. 2 u.k.k. poprzez przyjęcie, że zapisy umowy dotyczące prowizji za udzielenie kredytu w wysokości 8.806 zł oraz ubezpieczenia w wysokości 8.037,15 zł były dozwolone, szczególnie w sytuacji zastrzeżenia bardzo wysokich odsetek za opóźnienie, które także stanowią rodzaj wynagrodzenia za udzieloną pożyczkę (zarzut II).

Z tych względów wniesiono o „zmianę wyroku (...) w zaskarżonej części, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu za I instancję, uwzględnienie apelacji w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych”, a także przyznanie zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, nieopłaconej w całości ani w żadnej części. Nadto „z ostrożności procesowej” wniesiono o nieobciążanie powódki (przyjęto iż Autorce apelacji chodziło o reprezentowaną pozwaną) kosztami postępowania apelacyjnego z uwagi na jej trudną sytuację finansową.

W odpowiedzi na apelację powód, reprezentowany przez radcę prawnego, występującego również w I instancji, wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od skarżącej kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja nie okazała się zasadna.

W pierwszej kolejności rozważyć należy zarzut w zakresie prawa procesowego, jako determinujące prawidłowość ustaleń faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia.

Jednakże zarzut I nie jest zarzutem procesowym. W swojej istocie dotyczy on stosowania art. 385¹ § 1 k.c., a nie art. 233 § 1 k.p.c. Wynikiem stosowania art. 233 § 1 k.p.c. byłoby jedynie ustalenie faktów: wysokości pożyczonej sumy, wysokości poszczególnych opłat dodatkowych, wysokość stopy odsetkowej, zasady – przesłanki, termin – wypowiedzenia umowy. Ani w osnowie apelacji, ani w jej uzasadnieniu, nie ma zarzutów odnoszących się do tego, że tego rodzaju ustalenia Sądu Rejonowego, w dodatku wskutek naruszenia ściśle określonego wskazania wiedzy, bądź reguły wynikającej z doświadczenia życiowego, są niezgodne z rzeczywistym przebiegiem wydarzeń.

W świetle powyższych uwag ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji są prawidłowe, ponieważ mieszczą się w granicach swobodnej – w przeciwieństwie do dowolnej – oceny przeprowadzonych dowodów jako spójne, logicznie powiązane z materiałem dowodowym, niebudzące wątpliwości w świetle życiowego doświadczenia oraz zupełne z punktu widzenia zakresu ustaleń niezbędnego do prawidłowego rozstrzygnięcia. W konsekwencji Sąd Okręgowy przyjmuje owe ustalenia Sądu Rejonowego w całości za własne.

Przystępując do oceny zarzutu naruszenia prawa materialnego stwierdzić należy, że również zarzut II nie okazał się zasadny. Sąd I instancji przeprowadził szczegółową analizę adekwatności owych kosztów do skonkretyzowanej pożyczki i te rozważania Sąd Okręgowy przyjmuje w całości za własne, podobnie jak ogólny rezultat owej analizy. Wymagają one jednak pewnego uzupełnienia.

Przepisy regulujące instytucję niedozwolonych postanowień umownych stanowią wdrożenie do krajowego porządku prawnego dyrektywy 93/137. Z kolei przepisy dotyczące kredytu konsumenckiego stanowią wdrożenie dyrektywy (...).⁸ Stosowanie art. 385¹ i następnych Kodeksu cywilnego, a także przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, uwzględniać zatem musi kontekst wynikający z prawa unijnego.

Jak wyjaśnił Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-779/189, wprowadzenie pojęcia maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu nie wyłącza z zakresu stosowania dyrektywy 93/13 warunku umownego, w którym ustala się całkowite pozaodsetkowe koszty kredytu z poszanowaniem maksymalnego pułapu przewidzianego w przepisie krajowym, niekoniecznie biorąc przy tym pod uwagę rzeczywiście ponoszone koszty. Należy przy tym uwzględnić, że w sprawie C- (...) Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że warunek umowny, który nie pozwala jednoznacznie wskazać konkretnych usług świadczonych w ramach świadczenia wzajemnego, co do zasady nie powoduje wbrew wymogowi dobrej wiary znaczącej nierównowagi wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. Jak wskazano z kolei w sprawie C- (...) Trybunału Sprawiedliwości, przedsiębiorca nie jest zobowiązany do wyszczególnienia charakteru każdej usługi świadczonej w zamian za koszty, które obciążają konsumenta na podstawie postanowień umowy, takie jak „prowizja” czy „opłata przygotowawcza”, jednakże aby spełnić wymóg przejrzystości, musi zaistnieć sytuacja, w której charakter faktycznie świadczonych usług da się w sposób racjonalny zrozumieć lub wywieść z całej umowy, a ponadto konsument musi być w stanie sprawdzić, czy te różne koszty lub usługi, za które stanowią one zapłatę, nie nakładają się na siebie. Doprowadziło to ostatecznie Trybunał Sprawiedliwości do konstatacji, że warunki umowy o kredyt konsumencki, które obciążają konsumenta kosztami innymi niż spłata kapitału podstawowego i zapłata odsetek, nie są objęte wyjątkiem przewidzianym w art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, zgodnie z którym ocena nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy ani określenia głównego przedmiotu umowy, ani relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem, jeżeli warunki te nie określają ani charakteru

tych kosztów, ani usług, za które mają stanowić wynagrodzenie, i są sformułowane w sposób, który wprowadza konsumenta w błąd co do jego obowiązków i skutków gospodarczych tych warunków. Trybunał Sprawiedliwości wskazał również, że warunek umowny dotyczący pozaodsetkowych kosztów kredytu, który określa ten koszt poniżej ustawowego pułapu i który przenosi na konsumenta koszty działalności gospodarczej kredytodawcy, może powodować znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, gdy obciąża konsumenta kosztami nieproporcjonalnymi w stosunku do świadczeń i do kwoty otrzymanego kredytu.

W świetle powyższego, ocena postanowień umownych, określających pozaodsetkowe koszty kredytu konsumentkiego, w świetle art. 385¹ § 1 i następných k.c., musi zostać poprzedzona przyjęciem oceny, że owe postanowienia nie pozwalają konsumentowi na ustalenie, czy te różne koszty lub usługi, za które stanowią one zapłatę, nie nakładają się na siebie. Dopiero takie ustalenie otwiera zasadność dalszej analizy.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy nie sprecyzowano, jakiego rodzaju usługi objęte są terminem „prowizja”. Aktualna pozostaje i w niniejszej sprawie uwaga Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-84/19, że pozwana jako konsument nie była w stanie, w przeciwieństwie do tego, co przewiduje art. 21 lit. b) dyrektywy (...) ocenić, czy płaci wynagrodzenie za usługi świadczone przez przedsiębiorcę, z którym zawiera umowę, czy wynagrodzenie pośrednika. Uzasadniało to przeprowadzenie przez Sąd Rejonowy przytoczonej wyżej analizy, podzielanej – jak już wskazano – przez Sąd Okręgowy.

W konsekwencji prawidłowym okazało się również rozstrzygnięcie końcowe.

Wbrew teom apelacji, prawidłowe jest również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu. Zaskarżenie zapadłego wyroku w tym zakresie było zresztą rezultatem oczekiwanej zmiany co do rozstrzygnięcia głównego. Nie argumentowano oddzielnie wadliwości rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów.

Z tych wszystkich względów, a nadto wobec braku okoliczności skutkujących nieważnością postępowania, które winny być brane pod uwagę z urzędu, uznając zaskarżone orzeczenie za prawidłowe, apelację pozwanej oddalono jako bezzasadną (art. 385 k.p.c.).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., kierując się analogicznymi przesłankami jak Sąd I instancji w zakresie wystąpienia szczególnych okoliczności, uzasadniających odstąpienie od obciążenia pozwanej, przegrywającej sprawę apelacyjną w całości, kosztami tego postępowania, przy czym uwzględnić należało iż w przeciwieństwie do postępowania pierwszoinstancyjnego, powód w postępowaniu apelacyjnym żadnych kosztów sądowych nie uiszczał.

Wysokość kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, ustalono stosownie do § 4 ust. 3, § 8 ust. 5 oraz § 16 ust. 1 pkt 1 r.o.r.SP. Obciążono nimi Skarb Państwa – Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, stosownie do art. 22³ ust. 1 u.r.p.

1 Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (j.t. – Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 z późn. zm.).

2 Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (j.t. – Dz. U. z 2022 r. poz. 246).

3 Ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (j.t. – Dz. U. z 2022 r. poz. 924 z późn. zm.).

4 Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (j.t. – Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.).

5 Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (j.t. – Dz. U. z 2022 r. poz. 1166).

6 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (j.t. – Dz. U. z 2019 r. poz. 68 z późn. zm.).

7 Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE L z 1993 r., Nr 95, s. 29, z późn. zm.).

8 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz. Urz. UE L z 2008 r., Nr 133, s. 66 z późn. zm.).

9 Wyrok Trybunału (Pierwsza Izba) z dnia 26 marca 2020 r., C#779/18 (...) S.A., R. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty v. XO, (...):EU:C:2020:236.

10 Wyrok Trybunału (Trzecia Izba) z dnia 3 października 2019 r., C#621/17 G. K. v. CIB Bank (...), E. K., G. K., (...):EU:C:2019:820.

11 Wyrok Trybunału (Pierwsza Izba) z dnia 3 września 2020 r., C-84/19 (C#222/19, C-222/19 i C#252/19) (...) S.A. v. QJ, BW v. DR, QL v. CG, (...):EU:C:2020:631.